

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNE PRAVOBRANILKE

VERICE TRSTENJAK,
predstavljeni 6. marca 2007¹

I – Uvod

1. Ta postopek o predlogu za izdajo predhodne odločbe na eni strani zadeva problematiko, ali je pristojna nacionalna služba v postopku dodeljevanja izvoznih nadomestil po členu 47(3) Uredbe Komisije (EGS) št. 3665/87 z dne 27. novembra 1987 o skupnih podrobnih pravilih za uporabo sistema izvoznih nadomestil za kmetijske proizvode² (v nadaljevanju: Uredba št. 3665/87) tudi po uradni dolžnosti dolžna upoštevati tudi druga enakovredna dokazila, če izvoznik zaradi okoliščin, na katere ne more vplivati, ne more predložiti kontrolnega izvoda T5, in na drugi strani vprašanje, ali lahko izvoznik tudi preventivno vloži zahtevo za upoštevanje drugih enakovrednih dokazil po členu 47(3) te uredbe.

pred Finanzgericht Hamburg poteka med Bonn Fleisch Ex- und Import GmbH (v nadaljevanju: družba Bonn Fleisch) in Hauptzollamt Hamburg-Jonas (v nadaljevanju: Hauptzollamt) glede zakonitosti odločb o povračilu glede predfinanciranega izvoznega nadomestila, ker blago iz carinskega območja Skupnosti v Rusijo domnevno ni bilo izvoženo v 60-dnevem roku.

II – Pravni okvir

A – Skupnostna ureditev

2. Vprašnji glede razlage člena 47(3) Uredbe št. 3665/87 se zastavljata v okviru spora, ki

3. Z Uredbo št. 3665/87, ki jo je med drugim spremenila Uredba Komisije št. 1829/94 in nazadnje Uredba Komisije (ES) št. 604/98, so bila določena skupna podrobna pravila za izvoz kmetijskih proizvodov, za katera so bila dodeljena izvozna nadomestila. To uredbo je

¹ – Jezik izvirnika: nemščina.

² – UL L 351, str. 1.

razveljavila in nadomestila Uredba Komisije (ES) št. 800/1999 z dne 15. aprila 1999 o skupnih podrobnih pravilih za uporabo sistema izvoznih nadomestil za kmetijske proizvode³, ki velja od 1. julija 1999.

proizvod zapustil carinsko območje Skupnosti, pravilno potrjen izvornik kontrolnega izvoda T5 iz člena 1 Uredbe (EGS) št. 2823/87.“

4. V členu 4(1) Uredbe št. 3665/87 je določeno:

6. V členu 47 Uredbe št. 3665/87, ki je v Naslovu 4, Postopek za plačilo nadomestila, je določeno:

„Brez poseganja v člena 5 in 16 se nadomestilo izplača ob predložitvi dokazila, da so proizvodi iz sprejete izvozne deklaracije v nespremenjenem stanju zapustili carinsko območje Skupnosti v 60 dneh po sprejetju izvozne deklaracije.“

„1. Nadomestilo se plača samo na posebno zahtevo izvoznika in države članice, na katere ozemlju je bila sprejeta izvozna deklaracija.“

[...]

5. V členu 6(1) Uredbe št. 3665/87 je določeno:

2. Razen v primerih višje sile, je treba dokumente za plačilo nadomestila ali za sprostitev varščine predložiti v 12 mesecih od datuma, na katerega je bila sprejeta izvozna deklaracija.

„Če proizvod iz sprejete carinske deklaracije prečka območje Skupnosti, ki ni ozemlje države članice izvoza, preden zapusti carinsko območje Skupnosti, je dokazilo, da je

3. Če v členu 6 navedeni kontrolni izvod T5 ni vrnjen v carinski urad odhoda ali kontrolnemu organu v treh mesecih od izdaje

³ – UL L 102, str. 11.

zaradi okoliščin, na katere izvoznik ne more vplivati, lahko izvoznik pri pristojni službi vloži obrazloženo zahtevo, da se drugi dokumenti upoštevajo kot enakovredni.

Za predložitev enakovrednih dokazil velja naslednji odstavek 4.

Dokazila, ki jih je treba predložiti za upoštevanje drugih enakovrednih dokumentov, so:

- a) če je bil kontrolni izvod izdan kot dokazilo, da so proizvodi zapustili carinsko območje Skupnosti:
4. Če kljub temu, da je ravnal z vso potrebno skrbnostjo, izvoznik ni mogel pridobiti in posredovati zahtevan[ih] dokument[ov] iz člena 18 v roku iz odstavka 2, se mu lahko na zahtevo odobri daljši rok za pridobitev dokumentov.

— prevozna listina

in

5. Zahtevo iz odstavka 3, da se kot enakovredni dokumenti upoštevajo drugi dokumenti, z dokazili ali brez njih, ter zahtevo za podaljšanje roka iz odstavka 4 je treba vložiti v roku, ki je določen v odstavku 2.“

— dokument, ki dokazuje, da je bil proizvod prijavljen pri carinskem uradu tretje države, ali en ali več dokumentov iz člena 18(1), (2) in (4);

[...]

7. V členu 54(1), prva alineja, Uredbe št. 800/1999 je določeno, da Uredba št. 3665/87 vendarle dalje velja za izvoz, za katerega je bila izvozna deklaracija sprejeta pred datumom začetka uporabe te uredbe.

B – *Nacionalna ureditev*

8. Nemška Uredba o izvoznih nadomestilih z dne 24. maja 1996⁴ (v nadaljevanju: AEVO) določa naslednja pravila glede izvoznih nadomestil.

9. V paragrafu 1 AEVO je določeno, da se AEVO uporablja za izvedbo pravnih aktov ES, ki so bili sprejeti v okviru skupne ureditve trga in trgovinskega režima glede nadomestil pri izvozu.

10. Po paragrafu 3(1) AEVO v različici pred uveljavitvijo Uredbe št. 800/1999 je treba kot dokument v smislu člena 3(5) Uredbe št. 3665/1987, ki se uporablja v vsakokrat veljavni različici, uporabljati enotni dokument (izvozno deklaracijo za namen nadomestila), ki jo je zvezno ministrstvo za finance za ta namen objavilo v zbirki predpisov zvezne finančne uprave – uradnem listu zveznega ministrstva – (VSF) kot izvozno deklaracijo (spremni dokument) za izvozna nadomestila ES.

11. Paragraf 4(1) in (2) AEVO v različici pred uveljavitvijo Uredbe št. 800/1999 določa:

„1. Potrdilo o izvozu pošiljke blaga iz carinskega območja Skupnosti (potrdilo o izhodu) izda carinski urad izhoda, ki je opredeljen s členom 793(2) Uredbe Komisije (EGS) št. 2454/93 z dne 2. julija 1993 o določbah za izvajanje Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 o carinskem zakoniku Skupnosti (UL, št. 253, str. 1), kot se uporablja v vsakokratni veljavni različici, v okviru področja veljave te uredbe v izvozni deklaraciji za namene nadomestila.

2. Za pošiljke blaga, za katero je bila izvozna deklaracija sprejeta v drugi državi članici Evropske unije, se potrdilo o izhodu v okviru področja veljave te uredbe izda v kontrolnem izvodu T5.“

4 – BGBl I, str. 766.

III – Bistveno dejansko stanje, spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

Bonn Fleisch navedla, da je carinska izpostava Mukran glede na lasten dopis z dne 13. oktobra 2000 prejela izvozno blago.

A – Dejansko stanje

12. Pred Finanzgericht Hamburg poteka spor med družbo Bonn Fleisch in Hauptzollamt o zakonitosti odločbe o povračilu, naslovljene na družbo Bonn Fleisch.

13. Družba Bonn Fleisch je ob sklicevanju na poznejši izvoz izdelkov v Rusijo decembra 1997 oziroma januarja 1998 dala prepeljati govedino v carinsko skladiščenje in je v skladu s štirimi odločbami o izvoznem nadomestilu z dne 21. oziroma 23. januarja 1998 v obliki predfinanciranja prejela izvozno nadomestilo v skupni višini 47.597,81 eura.

14. Družba Bonn Fleisch je 8. aprila 1998 predložila izvozno deklaracijo za govedino.

15. Na odpremni železniški postaji Mukran je bila prevozna listina 9. aprila 1998 odpremljena s potrdilom o odpremi. V ustnem postopku pred Sodiščem je družba

16. Na dan, ki se ga ne da natančno določiti, je Hauptzollamt Stralsund, pod katerega spada carinska izpostava Mukran, po pošti poslal izvozno deklaracijo na Hauptzollamt. Vendar te izvozne deklaracije, ki je potrebna za izvozno nadomestilo, ni v upravnem spisu Hauptzollamta. Na ustni obravnavi pred Sodiščem je bila izražena domneva, da se je ta dokument izgubil ob službenem pošiljanju.

17. Po podatkih ruskih carinskih uvoznih dokumentov je bila 20. maja 1998 govedina, ki jo je izvozila družba Bonn Fleisch, carinjena za dokončen uvoz.

18. Družba Bonn Fleisch je 13. julija 1998 Hauptzollamt posredovala prevožno listino, odpremljeno s potrdilom o odpremi z dne 9. aprila 1998, in ruski carinski uvozni dokument, odpremljen 20. maja 1998.

19. Hauptzollamt je 21. julija 1998 in 18. novembra 1999 po telefonu obvestil družbo Bonn Fleisch, da izvozna deklaracija s potrdilom o odpremi naj ne bi prispela do njega.

20. Hauptzollamt je 23. junija 2000 s štirimi odločbami zahteval povračilo izvoznega nadomestila, ki ga je predfinanciral, skupaj s povišanjem za 20 %, z obrazložitvijo, da družba Bonn Fleisch naj z izvozno deklaracijo, odpremljeno s potrdilom o odpremi, ne bi dokazala v predpisanem roku 60 dni, da je bilo blago, ki je predmet zahteve za izvozno nadomestilo, izvoženo iz carinskega območja Skupnosti. Družba Bonn Fleisch je zoper te štiri odločbe vložila ugovor. V utemeljitev je navedla, da je bila izvozna deklaracija avtomatično posredovana znotraj carinske uprave na Hauptzollamt. Poleg tega naj Uredba št. 3665/87 ne bi določala obveznosti, da izvoznik Hauptzollamt predloži izvozno deklaracijo.

21. Družba Bonn Fleisch je 2. novembra 2000 v nadaljnjem poteku ugovornega postopka Hauptzollamt z dopisom opozorila, da je 13. julija 1998 – in s tem v roku dvanajstih mesecev iz člena 47(2) Uredbe št. 3665/87 – predložila prevozno listino in carinski uvozni dokument. S predložitvijo teh dokumentov naj bi bil hkrati konkludentno povezan zahtevek, naj se ti dokumenti upoštevajo kot enakovredno dokazilo

za izvoz blaga iz carinskega območja Skupnosti, če izvozne deklaracije ne bi bilo med akti. Hkrati je družba Bonn Fleisch preventivno postavila zahtevek, naj se z dne 13. julija 1998 predložena prevozna listina in carinski uvozni dokument upoštevata kot enakovredna.

22. Ta zahtevek je bil ob sklicevanju na člen 47(5) Uredbe št. 3665/87 13. decembra 2001 zavržen kot prepozen. V obrazložitvi sklepa o zavrženju je bilo navedeno, da bi moral biti zahtevek za upoštevanje enakovrednosti dokumentov postavljen izrecno in da Hauptzollamt enakovrednosti dokumentov ni dolžan upoštevati po uradni dolžnosti. Zoper to odločbo in zoper odločbe z dne 23. junija 2000 je družba Bonn Fleisch vložila ugovor, ki je bil zavržen z odločbo z dne 20. februarja 2003. To zavrnilno odločbo je družba Bonn Fleisch izpodbijala s tožbo z dne 20. marca 2003 pred Finanzgericht Hamburg.

B – Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

23. S sklicevanjem na člen 4(1) Uredbe št. 3665/87 predložitveno sodišče izhaja iz tega, da izvoz proizvodov v 60 dneh po sprejetju izvozne deklaracije pomeni materi-

alno predpostavko in da izvoznik nosi dokazno in trditveno breme glede dokaza izvoza.

izvozno nadomestilo, v 60 dneh zapustilo carinsko območje Skupnosti. Obe listini naj bi dejansko lahko prišli v poštev kot druga enakovredna dokumenta po členu 47(3) Uredbe št. 3665/87. Zato se predložitveno sodišče nagiba k mnenju, da je ob določenih predpostavkah mogoče, da pristojni organ tudi po uradni dolžnosti preskusi možnost upoštevanja enakovrednih dokumentov.

24. Glede dokaznega bremena predložitveno sodišče navaja, da člen 6 Uredbe št. 3665/87 za primer, da blago, ki je predmet zahteve za izvozno nadomestilo, prečka območje Skupnosti, ki ni ozemlje države članice izvoza, preden zapusti carinsko območje Skupnosti (tranzitni oziroma posredni izvoz), predvideva dokazilo o izvozu na podlagi pravilno izpolnjenega izvirnika kontrolnega izvoda T5. Pri neposrednem izvozu, kakor v postopku v glavni stvari, pa naj zakonodajalec Skupnosti nasprotno ne bi določil, na kakšen način naj bi bilo treba dokazati izvoz. Iz tega razloga naj bi nemški zakonodajalec to praznino zapolnil v skladu s paragrafom 4(1) AEVO, po katerem se potrdilo o izvozu pošiljke iz carinskega območja Skupnosti izda v izvozni deklaraciji za namene nadomestila.

26. Po mnenju predložitvenega sodišča pomeni člen 47(3) Uredbe št. 3665/87, ki je v Naslovu 4 (Postopek za plačilo nadomestila) te uredbe, le postopkovno pravilo, ne pa materialnopravno predpostavko zahtevka. Iz določbe naj ne bi bilo mogoče izpeljati, da naj bi bilo upoštevanje drugih enakovrednih dokumentov po uradni dolžnosti izključeno *a limine*.

25. Dalje predložitveno sodišče opozarja na to, da je posebnost postopka v glavni stvari ta, da je Bonn Fleisch z dopisom z dne 13. julija 1998, in s tem v roku dvanajst mesecev iz člena 47(2) Uredbe št. 3665/87, predložil tako prevozno listino kot tudi carinski uvozni dokument. Iz teh dokumentov naj bi bilo mogoče nedvomno razbrati, da je blago, ki je bilo predmet zahteve za

27. Po mnenju predložitvenega sodišča je mogoče zahtevo za upoštevanje enakovrednosti drugih dokumentov postaviti le izrecno. To pa naj po mnenju predložitvenega sodišča ne bi izključevalo, da bi se v posamičnem primeru, če ustrezna volja izvoznika jasno izhaja iz vsakokratnih okoliš-

čin na podlagi predložitve drugih enakovrednih dokumentov, ki dokazujejo pravočasen izvoz blaga, ki je bilo predmet zahteve za izvozno nadomestilo, iz carinskega območja Skupnosti, lahko izhajajo iz konkludentne in preventivne zahteve.

IV – Analiza

A – Prvo vprašanje

28. Ker Finanzgericht Hamburg dvomi o razlagi člena 47(3) Uredbe 3665/87, je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

1. Trditve strank

1. Ali je v skladu s členom 47(3) Uredbe št. 3665/87 pristojna služba tudi po uradni dolžnosti upravičena in zavezana upoštevati druge enakovredne dokumente?

29. Družba Bonn Fleisch meni, da je treba na prvo vprašanje za predhodno odločanje odgovoriti pritrdilno. Pritrdilni odgovor naj bi po mnenju družbe izhajal iz besedila in smisla ter namena člena 47(3) Uredbe. Iz besedila predpisa naj ne bi bilo mogoče sklepati, da naj bi bila zahteva izvoznika edini način, na katerega se lahko v carinskem postopku doseže upoštevanje enakovrednosti drugih dokumentov. Ob upoštevanju petdesete uvodne izjave naj bi bil člen 47(3) Uredbe št. 3665/87 namenjen varstvu izvoznikov pred tveganji, ki mu niso znana, za katera ni odgovoren in na katera nima vpliva, v povezavi z upravno obdelavo kontrolnega izvoda.

2. Ali se lahko zahtevki za upoštevanje drugih enakovrednih dokumentov v skladu s členom 47(3) Uredbe št. 3665/87 vložijo tudi konkludentno in preventivno?

30. Hauptzollamt predlaga, naj se na prvo vprašanje odgovori nikalno. Meni, da pristojna služba splošno ni dolžna preskušati, ali

bi pri predloženih dokumentih lahko šlo za enakovredne dokumente v smislu člena 47(3) Uredbe št. 3665/87. Tovrstni preskus naj bi bil pogojen z izrecno zahtevo.

31. Helenska republika zagovarja stališče, da lahko služba, pristojna za plačilo, po uradni dolžnosti upošteva enakovrednost dokumentov, če jih je izvoznik predložil v dvanajst-mesečnem roku iz člena 47 Uredbe št. 3665/87 in če so izpolnjene materialne predpostavke zahteve za izvozno nadomestilo. V tovrstnem primeru naj bi iz okoliščin jasno in nedvomno izhajalo, da se je zahtevalo upoštevanje enakovrednosti predloženih dokumentov.

32. Komisija meni, da člena 47(3) Uredbe št. 3665/87 v primeru neposrednega izvoza ni mogoče uporabiti *per analogiam*. Na ustni obravnavi pred Sodiščem je pojasnila, da pride izvoznik pri posrednem izvozu v stik z vsaj dvema upravno-pravnima redoma različnih držav članic. Ker naj bi posredni izvoz zadeval več držav članic in zato tudi več upravno-pravnih redov, naj bi bil člen 47(3) Uredbe št. 3665/87 namenjen preprečevanju težav, do katerih bi morebiti prišlo pri upravnih ravnanjih, ki presegajo meje držav članic.

33. Nasprotno se po mnenju Komisije zakonodajalcu Skupnosti ni zdelo potrebno predvideti ustreznega poenotenja postopkovnih določb glede neposrednega izvoza, ki veljajo v posameznih državah. V primeru neposrednega izvoza naj bi manjkala čezmejna navezna okoliščina, zaradi česar velja za ureditev, ki ureja to področje, postopkovna avtonomija držav članic in se zaradi tega v nemškem pravu uporablja paragraf 4(1) AEVO. Tudi nova Uredba št. 800/1999 naj glede te razlage ne bi ničesar spremenila.

34. Če bi Sodišče vendarle zaključilo, da se člen 47(3) Uredbe št. 3665/87 *per analogiam* uporablja tudi za neposreden izvoz, Komisija podredno meni, da glede na splošno pravno načelo zakonitosti uprave napake organov ne smejo škodovati gospodarskim subjektom, temveč bi moral imeti izvoznik priložnost, da tudi na drug način dokaže, so bi proizvodi izvoženi. Pristojni organ naj bi zato moral bodisi po uradni dolžnosti upoštevati enakovrednost dokumentov, bodisi izvoznike opozoriti na manjkajoči nacionalni dokument, bodisi podaljšati rok za predložitev listin.

2. Mnenje generalne pravobranilke

izvozne deklaracije prečka območje Skupnosti, ki ni ozemlje države članice izvoza, preden zapusti carinsko območje Skupnosti.

a) Uporaba člena 47(3) Uredbe št. 3665/87 *ratione materiae* za neposreden izvoz

35. Čeprav gre⁵ pri predpisih o plačilnem prometu po novejši sodni praksi za upravno formalnost, jih je treba obravnavati prav tako resno kot materialnopravne predpostavke. Kršitev teh formalnosti lahko namreč enako kot neizpolnjevanje materialnih predpostavk vodi⁶ do znižanja ali celo do popolne izgube izvoznega nadomestila.

36. Člen 47(3) Uredbe št. 3665/87 glede kontrolnega izvoda T5 napotuje na člen 6 Uredbe. V skladu s členom 6(1) se področje uporabe kontrolnega izvoda T5 *ratione materiae* omejuje na posredni izvoz.

37. Bistvena predpostavka dejanskega stanu posrednega izvoza je, da proizvod iz sprejete

38. Člen 47(3) Uredbe št. 3665/87 o neposrednem izvozu⁷ ne govori. Dejansko stanje v tej zadevi jasno kaže, da je bila govedina iz Nemčije neposredno izvožena v Rusijo. Proizvodi niso prečkali drugih območij Skupnosti kot ozemlja države članice, v kateri je bila sprejeta izvozna deklaracija.

39. Tako se postavlja vprašanje, ali je treba uporabo člena 47(3) Uredbe št. 3665/87 zavrniti ob neposrednem izvozu ali pa se člen 47(3) te uredbe uporablja po analogiji tudi ob neposrednem izvozu.

40. Dejstvo, da člen 47(3) Uredbe št. 3665/87 glede neposrednega izvoza ne določa ničesar, kljub temu ne kaže na pravno praznino. Upravno postopkovno obravnavanje neposrednega izvoza na eni strani in posrednega izvoza na drugi strani sta po-

5 — Sodba z dne 14. aprila 2005 v zadevi Käserei Champignon Hofmeister (C-385/03, ZOdl., str. I-2297, točka 26).

6 — Tako Reiche, K. v: „Das Zahlungsverfahren der Ausfuhrerstattung“, *ZfZ* (2006), str. 110 kot komentar k sodbi Käserei Champignon Hofmeister (navedena v opombi 5). V nadaljevanju avtor analizira medsebojno učinkovanje materialnopravnih in procesnopravnih vidikov v plačilnem prometu izvoznih izplačil.

7 — Po mnenju K. Reicheja, na navedenem mestu, str. 111, gre za neposreden izvoz takrat, ko se proizvod iz ozemlja izvozne države članice neposredno izvozi v tretjo državo.

vezana z različnimi postopki, ki ne zadevajo istega dejanskega stanja. V primeru neposrednega izvoza imajo izvozniki opravka s carinskimi organi ene same države članice, kar pomeni, da sta carinski urad odhoda in carinski urad izstopa v isti državi članici.

42. Zato je treba soglašati s Komisijo, da se člen 47(3) Uredbe št. 3665/87 za primer neposrednega izvoza proizvodov ne uporablja *per analogiam*.

41. V primeru posrednega izvoza pa pridejo gospodarski subjekti v stik ne samo z upravnopravno ureditvijo države izvora, temveč vsaj s še eno upravnopravno ureditvijo druge države članice. Kontrolni izvod T5 obravnava tuji carinski urad izstopa, torej carinski urad izstopa druge države članice, in pristojna služba države izvora. Ta carinski urad izstopa kontrolnega izvoda T5 izvozniku ne izroči, temveč ga posreduje kontrolnemu organu države izvora⁸. Zato je treba izhajati iz tega, da sta smisel in namen člena 47(3) Uredbe št. 3665/87 to, da se preprečijo upravne težave, na katere bi lahko naleteli gospodarski subjekti pri upravnem ravnanju, ki presega meje držav članic.

b) Vprašanje, ali je pristojna služba upravičena in dolžna po uradni dolžnosti upoštevati druge enakovredne dokumente

43. To vprašanje zadeva izključno dokazila o izvozu in ne materialnih predpostavk izvoza. Opozoriti želim na to, da mora izvoznik po mnenju teorije za plačilo izvoznega nadomestila pravilno izpolniti ne samo zahtevane materialnopravne predpostavke, temveč poleg tega tudi predpostavke plačilnega postopka⁹.

44. Dodelitev izvoznega nadomestila je v skladu s tretjo uvodno izjavo¹⁰ ozko povezana z dokazilom o izvozu proizvodov iz

8 — Glej K. Reiche, na navedenem mestu, str. 111, ki napotuje na člen 912 in 912c(4) Uredbe Komisije (EGS) št. 2454/93 z dne 2. julija 1993 o določbah za izvajanje Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 o carinskem zakoniku Skupnosti (UL L 253, str. 1). Člen 912c(4) Uredbe določa: „Namembni urad vrne izvornik kontrolnega izvoda T5 na naslov iz polja B (Vrniti ...) obrazca T5, potem ko je opravil vse zahtevane formalnosti in vpisal zaznamke.“

9 — K. Reiche, na navedenem mestu, str. 110.

10 — Tretja uvodna izjava Uredbe št. 3665/87 določa: „[K]er splošna pravila, ki jih je določil Svet, določajo, da se nadomestilo plača ob predložitvi dokazila, da so bili proizvodi izvoženi iz Skupnosti; [...]“

Skupnosti. *Ratio legis* je temu ustrezno izvoz proizvodov iz carinskega območja Skupnosti.

nem roku. Poudariti pa je treba, da sta tako zahteva kot tudi upoštevanje enakovrednosti dokumentov pogojena s tem, da so izpolnjene materialne predpostavke izvoza.

45. V primeru posrednega izvoza se ta dokaže s predložitvijo kontrolnega izvoda T5. Pri navedenem dokazilu gre za izvirno dokazilo o izvozu, ki se izvede na podlagi potrčila carinskega urada izstopa¹¹. Ker pa se ob poslovanju med carinskimi uradi različnih držav članic lahko ta kontrolni izvod izgubi neodvisno od volje izvoznika, predvideva Uredba št. 3665/87 možnost, da se dokumenti upoštevajo kot enakovredne, ki jo ima na podlagi devetinsitiridesete (v nemški različici petdesete) uvodne izjave¹² Uredbe izvoznik na razpolago, zato da bi ga varovala pred oškodovanjem, ki bi lahko nastalo iz napačnih uradnih dejavnosti. Potemtakem lahko izvoznik izvoz dokazuje v postopku za upoštevanje, se pravi na podlagi predložitve prevozne listine in carinskega uvoznega dokumenta¹³ tretje države v dvanajstmeseč-

46. Če je na podlagi drugih kot formaliziranih dokazil ugotovljeno, da so izpolnjene materialnopravne predpostavke zahtevka za izvozno nadomestilo, bi se lahko za sklicevanje na manjkajoče formalizirano dokazilo, kakršen je kontrolni izvod T5, štelo¹⁴, da gre za popolni formalizem in je zato nedopustno.

47. Materialne predpostavke zahtevka za izvozno nadomestilo je določil zakonodajalec Skupnosti. V členu 4(1) Uredbe št. 3665/87 je določeno, da je treba dokazati dve materialni predpostavki zahtevka za izvozno nadomestilo, namreč na eni strani sprejetje izvozne deklaracije in na drugi dejstvo, da je izvozno blago v nespremenjenem stanju zapustilo carinsko območje Skupnosti najpozneje 60 dni po tem sprejetju.

48. Pri neposrednem izvozu Nemčija zahteva, naj se izpolnjevanje materialnih predpostavk zahtevka za nadomestilo dokaže z

11 — K. Reiche, na navedenem mestu, str. 111.

12 — Devetinsitirideseta (v nemški različici petdeseta) uvodna izjava Uredbe št. 3665/87 določa: „[K]er se lahko zgodi, da se zaradi okoliščin, na katere izvozniki ne morejo vplivati, ne da predložiti kontrolnega izvoda T5, čeprav je proizvod zapustil carinsko območje Skupnosti ali dosegel določeno destinacijo; ker lahko takšna situacija ovira trgovino; ker bi bilo treba v takšnih primerih priznati [upoštevati] druge dokumente kot enakovredne.“

13 — K. Reiche, na navedenem mestu, str. 111. Avtor napotuje na to, da v postopku za upoštevanje obstaja možnost, da se v normalnem primeru izvoz dokaže na podlagi carinskega uvoznega dokumenta tretje države in kopije prevozne listine.

14 — Prav tako K.Reiche, na navedenem mestu, str. 116, ki iz svoje analize izmeničnega učinkovanja materialnopravnih in procesnopravnih vidikov v plačilnem prometu izvoznih izplačil izpeljuje, da se predložitev formaliziranih dokazil ne sme zamenjevati z materialnopravno predpostavko za dodelitev izvoznega nadomestila.

nacionalnim izvoznim dokumentom. V takem primeru nacionalni carinski urad izhoda zadevni nacionalni dokument neposredno posreduje nacionalnemu kontrolnemu organu, ki je v obravnavanem primeru Hauptzollamt. S tem so dokumenti tudi v primeru neposrednega izvoza zunaj izvoznikovega področja vpliva.

49. Obravnavana zadeva se nanaša na primer, da nacionalni zakonodajalec v nemškem AEVO glede povsem notranjdržavnega položaja, torej v primeru neposrednega izvoza, napotuje¹⁵ na vsebino skupnostnega predpisa. Čeprav vprašanji v obravnavanem primeru zadevata neposredni izvoz in se zato člen 47(3) Uredbe št. 3665/87 ne uporabi, pa se problemi razlage, za razjasnitev katerih si prizadeva predložitveno Finanzgericht, v bistvenem nanašajo na sistem izvoznih nadomestil, ki je urejen v Uredbi št. 3665/87.

50. Zato je po ustaljeni sodni praksi takrat, ko se vprašanja nacionalnih sodišč nanašajo

15 — Podobno sodba z dne 8. novembra 1990 v zadevi Gmurzynska-Bscher (C-231/89, Recueil, str. I-4003, točka 25). V tej zadevi je Sodišče ugotovilo svojo pristojnost za razlago skupnostnega prava v primeru, v katerem se je pravo Skupnosti na podlagi prava države članice uporabilo zunaj področja uporabe, kot ga je določalo pravo Skupnosti. Sodišče je v tej zadevi izpeljalo, da niti iz besedila člena 177 EGS (sedaj člen 234 ES) niti iz namena postopka, ki je uvedel ta člen, ne izhaja, da so pisci Pogodbe iz pristojnosti Sodišča želeli izključiti tiste predloge za sprejetje predhodne odločbe, v katerih gre za določbo prava Skupnosti v posebnem primeru, ko nacionalno pravo države članice napotuje na vsebino te določbe, da bi določili, kateri predpisi se uporabljajo za dejansko stanje, ki se omejuje na ozemlje te države.

na razlago predpisa prava Skupnosti, Sodišče načeloma dolžno o tem odločiti. Niti iz besedila člena 234 ES niti iz namena postopka, ki ga uvaja ta člen, namreč ne izhaja, da bi avtorji Pogodbe iz pristojnosti Sodišča poskušali izključiti predloge za izdajo predhodne odločbe, ki se nanašajo na predpis Skupnosti, v takem posebnem primeru, ko se nacionalno pravo države članice pri določanju predpisov za neki primer, ki je za to državo povsem notranji, sklicuje¹⁶ na vsebino te določbe.

51. Kadar namreč nacionalna zakonodaja za primere, ki so povsem notranje narave, predvsem zato, da bi se izognila diskriminaciji ali morebitnemu izkrivljanju konkurence, sprejme enake rešitve, kot jih določa pravo Skupnosti, je nesporno v interesu Skupnosti,

16 — Sodba z dne 16. marca 2006 v zadevi Poseidon Chartering (C-3/04, ZOdl., str. I-2505, točka 15). V tej zadevi, ki je izvirala iz Nizozemske, je Sodišče razlagalo Direktivo Sveta 86/653/EGS z dne 18. decembra 1986 o usklajevanju zakonodaje držav članic o samozaposlenih trgovskih zastopnikih (UL L 382, str. 17). Direktiva je bila prenesena v nizozemsko pravo s členi od 428 do 445 civilnega zakonika (Burgerlijk Wetboek). Ti členi so v bistvu enaki kot določbe Direktive, razen da člen 1(2) Direktive določa, da se uporablja za posle „prodaje ali nakupa izdelkov“, medtem ko se nizozemske določbe uporabljajo tudi za posle opravljanja storitev. Tako člen 7:428(1) civilnega zakonika, ki prenaša člen 1(2) Direktive, določa: „Pogodba o trgovskem zastopanju je pogodba, s katero ena stranka – naročitelj – pooblasti drugo stranko – zastopnika –[,] da bo za določen ali nedoločen čas in za plačilo posredovala pri pogajanjih za sklenitev pogodb, ki jih lahko sklene v imenu in za račun naročitelja, ne da bi mu bila podrejena.“ Sodišče je v tej zadevi ugotovilo, da pojem trgovski zastopnik v smislu Direktive obsega tudi pogodbo s posrednikom, ki je pooblaščen za pogajanja za sklenitev pogodbe o opravljanju storitev, in ne za sklenitev pogodbe o prodaji ali nakupu izdelkov. Sodišče razlaga, da Direktiva sicer neposredno ne ureja zadevnega primera, vendar se je nacionalni zakonodajalec pri prenosu določb Direktive v notranje pravo odločil za enako obravnavo obeh primerov.

da se zaradi izogibanja prihodnjim razhajajočim se razlagam, določbe ali pojmi iz prava Skupnosti razlagajo enako, in sicer ne glede na okoliščine, v katerih se uporabljajo¹⁷.

in okoliščine, kot jih je za podlago zahteve navedla stranka postopka, ki ima interes, da se uporabijo.²⁰ Vendar te sodne prakse ni mogoče prenesti na obravnavano zadevo, kajti tu gre za carinski upravni postopek, ki je podrejen drugačni zakonitosti kot sodni postopek.

52. Za postopek upoštevanja enakovrednosti dokumentov je pristojen osrednji carinski urad, in sicer v tej zadevi Hauptzollamt. Pri tem gre za upravni postopek¹⁸. V tem pogledu se ta zadeva razlikuje od povezanih zadev C-430/93 in C-431/93, v katerih se je Sodišče soočilo¹⁹ z vprašanji nacionalnega sodnega postopka.

54. Upravni postopek se začne, če ni izrecno določeno kaj drugega, tako po uradni dolžnosti kot na podlagi zahteve²¹. V teoriji se poudarja, da je začetek upravnega postopka po uradni dolžnosti izključen samo takrat, ko se lahko začne izključno na podlagi zahteve strank²². Iz tega razloga je treba soglašati z mnenjem predložitvenega sodišča, da upoštevanje enakovrednih dokumentov po uradni dolžnosti ni izključeno *a limine*.

53. V sodbah C-430/93 in C-431/93 se je načelo vprašanje, ali mora sodišče predpise Skupnosti uporabljati po uradni dolžnosti in ali se mora ob tem odpovedati predpisani pasivnosti, s tem da prestopi meje spora med strankami in/ali se nasloni na druga dejstva

55. Tudi če se upravni postopek začne na podlagi zahteve stranke, mora pristojen organ v skladu s preiskovalnim načelom po uradni dolžnosti ugotoviti, ali je resnično podano dejansko stanje, ki je odločilno za odločitev²³. Za pravdni postopek značilno razpravno načelo, ki pomeni, da predstavijo

17 — Sodba Poseidon Chartering (navedena v opombi 16, točka 16) in sodba z dne 17. julija 1997 v zadevi Giloy (C-130/95, Recueil, str. I-4291, točka 21).

18 — K. Reiche, na navedenem mestu, str. 113. Avtor se pri pregledu navezuje na člen 25 *Verwaltungsverfahrensgesetz* (nemški zakon o splošnem upravnem postopku) z dne 25. maja 1976 (BGBl. I, 1976, str. 1253).

19 — Sodba z dne 14. decembra 1995 v zadevi Van Schijndel (C-430/93 in C-431/93, Recueil, str. I-4705). Sodišče se je v tej zadevi soočilo z vprašanjem pooblastila nacionalnih sodišč, da po uradni dolžnosti preskusijo združljivost nacionalnega predpisa s pravom Skupnosti. V točki 22 sodbe je ugotovilo, da pravo Skupnosti od nacionalnih sodišč ne zahteva, naj bi se po uradni dolžnosti lotila vprašanja kršitve predpisov Skupnosti, kadar bi se s tem preverjanjem morala odpovedati predpisani pasivnosti, s tem da bi prestopila meje spora med strankami in se naslonila na druga dejstva in okoliščine, kot jih je za podlago zahtevka navedla stranka postopka, ki ima interes, da se uporabijo.

20 — Sodba Van Schijndel (navedena v opombi 19, točka 16).

21 — Glej Thienel, R., *Verwaltungsverfahrenrecht*, Dunaj, 2004, str. 138; Wollf, Decker, A., *Studienkommentar VwGO und VwVG*, München, 2005, str. 566 in 567; Maurer, H., *Allgemeines Verwaltungsrecht*, 15. izdaja, München, 2005, str. 489.

22 — Glej R. Thienel, na navedenem mestu, str. 138.

23 — Glej R. Thienel, na navedenem mestu, str. 170.

stranke postopka dejansko stanje postopka v obliki in v obsegu, v kakršnih si želijo, s čimer opredelijo predmet spora in vežejo sodišče, ki mora odločiti *secundum allegata et probata partium* (ustrezno glede na navedbe in dokaze strank)²⁴, v carinskem upravnem postopku ne velja. Nasprotno, upravni organ je dolžan ugotoviti dejansko stanje, ki je odločilno za odločitev²⁵. Upravni organ določi način in obseg ugotavljanja dejanskega stanja, zlasti tudi, ali je treba uporabiti dokaze in katere. Stranke lahko podajo dokazne predloge. Vendar upravni organ nanje ni vezan; lahko zavrne dokazne predloge strank in lahko izvede druge dokaze. Vendar ne sme ravnati enostransko, temveč je dolžan preskusiti in upoštevati vse okoliščine, ki so pomembne za posamičen primer²⁶.

56. Vprašanje začetka postopka upoštevanja enakovrednosti dokumentov je treba presojati s tega stališča.

57. Za sistem dodeljevanja izvoznih nadomestil je značilno predvsem to, da se pomoč Skupnosti dodeli le pod pogojem, da izvoznik vložil zahtevo zanjo²⁷. Ker sistem temelji na neobvezni (prostovoljni) deklaraciji, ki jo vložil izvoznik, ko se prostovoljno odloči, da bo zahteval nadomestilo, mora predložiti upoštevne podatke, ki so potrebni, da se ugotovi obstoj zahtevka za nadomestilo²⁸. Enako je določeno v paragrafu 16(1), stavek 2, AEVO, da mora predlagatelj dokazati obstoj predpostavk zahtevka za nadomestilo. Zahtevana dolžnost dokazovanja pa v ničemer ne spremeni dolžnosti pristojnega carinskega urada, da po uradni dolžnosti razišče dejansko stanje, ki je odločilno za odločitev.

58. Upoštevni podatki v smislu te sodne prakse pomenijo prevozno listino in carinski uvozni dokument tretje države, če se zaradi okoliščin, na katere izvoznik ne more vplivati, kontrolni izvod T5 ali zadevni nacionalni carinski dokument ne nahajata v upravnem pisu. S pomočjo teh dokumentov se lahko enostavno dokaže, da so proizvodi zapustili carinsko območje Skupnosti in da

24 — Generalni pravobranilec D. Ruiz-Jarabo Colomer v sklepnih predlogih z dne 15. julija 2004 v zadevi Vedial proti UUNT (C-106/03 P, ZOdl., str. I-3573, točki 29 in 31) načeloma pritrjuje uporabi razpravnega načela tudi v upravnem postopku pred Uradom za usklajevanje na notranjem trgu (znamke in modeli). Po njegovem mnenju je uporaba tega načela odvisna od tega, v kolikšni meri so stranke dejansko gospodar postopka.

25 — Glej H. Thienel, na navedenem mestu, str. 171.

26 — Maurer, na navedenem mestu, str. 490. Avtor poudarja, da je preiskovalno načelo v upravnem postopku temeljnega pomena, ker je odločitev bistveno odvisna od pravilne in ustrezne ugotovitve dejanskega stanja, ki je odločilno za odločitev.

27 — Sklepni predlogi generalnega pravobranilca Phillipa Légerja, predstavljeni 1. junija 2006 v zadevi Schulze sodba z dne 9. novembra 2006, C-120/05, ZOdl., str. I-10745, točka 37). Generalni pravobranilec je to izjavo podal glede razlage člena 7(1), tretji pododstavek, Uredbe Komisije (ES) št. 1222/94 z dne 30. maja 1994 o določitvi skupnih podrobnih pravilih za uporabo sistema dodeljevanja izvoznih nadomestil za nekatere kmetijske proizvode, izvožene kot blago, ki ni zajeto v prilogi II k Pogodbi, in o merilih za določanje višine takšnih nadomestil (UL L 136, str. 5).

28 — Sodba z dne 1. decembra 2005 v zadevi Fleisch-Winter (C-309/04, ZOdl., str. I-10349, točka 31). Ta zadeva se nanaša na razlago členov 13 in 11 Uredbe št. 3665/87, kot je bila spremenjena z Uredbo Komisije št. 2945/94 z dne 2. decembra 1994 o skupnih podrobnih pravilih za uporabo sistema izvoznih nadomestil za kmetijske proizvode glede povrnitve neupravičeno plačanih zneskov in glede kazni (UL L 310, str. 57).

so bili prijavljeni carinskemu uradu tretje države. Materialne predpostavke za zahtevka za dodelitev izvoznega nadomestila so v takem primeru izpolnjene. S posredovanjem takih dokumentov lahko zato pristojna služba po uradni dolžnosti začne postopek za upoštevanje enakovrednosti. Če izvoznik predloži ustrezne dokumente, lahko iz takega ravnanja tudi v primeru masovnih postopkov izhaja, da po običajnem teku stvari skuša predložiti dokazilo o izvozu.

59. Po drugi strani pa to ne pomeni, da bi izvoznik smel postaviti nepopolne zahteve.

60. Pojma dokazila v primeru neposrednega izvoza pravo Skupnosti ne ureja. Načeloma morajo biti zato dopustna vsa dokazna sredstva, ki jih dopušča nemško procesno pravo v primerljivih postopkih. Zato morajo nacionalni organi v primeru, kakršen je ta iz postopka o glavni stvari, po nacionalnem dokaznem pravu presoditi, ali je bil v konkretnem primeru, o katerem morajo odločiti, dokaz o neposrednem izvozu verjetno predložen²⁹. Prevozna listina, od-

premljena s potrdilom o odpremi z dne 9. aprila 1998, in ruski carinski uvozni dokument, odpremljen z datumom 20. maj 1998, po mojem mnenju pomenita dokazni sredstvi, ki sta bili primerni za dokaz, da so bile izpolnjene materialne predpostavke zahtevka za dodelitev izvoznega nadomestila.

61. Grški vladi je treba pritrditi, da morajo biti enakovredni dokazi predloženi v roku dvanajstih mesecev po dnevu sprejetja izvozne deklaracije iz člena 47(2) Uredbe št. 3665/87.

62. Iz tega razloga predlagam, naj se na prvo vprašanje predložitvenega sodišča odgovori tako, da se člen 47(3) Uredbe št. 3365/87 ne uporablja za neposreden izvoz proizvodov. Pristojna nacionalna služba pa lahko v primeru neposrednega izvoza kljub temu po uradni dolžnosti začne postopek za upoštevanje enakovrednih dokumentov, če so izpolnjene vsaj naslednje predpostavke:

— nacionalnega izvoznega dokumenta ni mogoče predložiti zaradi okoliščin, na katere stranka ne more vplivati;

²⁹ — V sodbi z dne 23. marca 2000 v zadevi Met-Trans in Sagpol (C-310/98 in C-406/98, Recueil, str. I-1797, točki 29 in 30) je Sodišče glede ugotovitve kršitve Uredbe Komisije (EGS) št. 2454/93 z dne 2. julija 1993 o določbah za izvajanje Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 o carinskem zakoniku Skupnosti (UL L 253, str. 1) navedlo, da morajo nacionalni organi po nacionalnem dokaznem pravu presoditi, ali je bil v primeru, o katerem je treba konkretno odločiti, kraj kršitve ob upoštevanju vseh okoliščin verjetno dokazan, torej ali se na primer lahko dopusti izjava priče in ali ji je treba priznati dokazno moč.

- dokazila je treba predložiti v dvanajst-mesečnem roku iz člena 47(2) Uredbe št. 3665/87 po dnevu sprejetja izvozne deklaracije; upoštevanje enakovrednih dokumentov, zadosti jasna. Zato po mnenju družbe Bonn Fleisch Uredba št. 3665/87 ne nasprotuje možnosti konkludentne in preventivne postavitve zahteve.
- predloženi dokumenti nedvomno dokazujejo, da so izpolnjene materialne predpostavke za plačilo izvoznega nadomestila. Tak nedvomen dokaz lahko pomenita predložena prevozna listina in carinski dokument tretje države.

B – Vprašanje, ali je mogoče zahtevo za upoštevanje drugih enakovrednih dokumentov postaviti tudi preventivno konkludentno

1. Trditve strank

63. Družba Bonn Fleisch navaja, da naj bi se lahko zahtevki za upoštevanje enakovrednosti dokumentov postavilo tudi preventivno. V členu 47(3) Uredbe 3665/87 naj ne bi bilo govora o tem, v kakšni obliki je treba postaviti tovrstno zahtevo. Zahtevalo naj bi se zgolj, naj je zahteva izvoznika, da doseže

64. Hauptzollamt navaja, da se lahko o upoštevanju enakovrednosti dokumentov na splošno odloči le na podlagi zahteve. V posamičnem primeru naj bi bilo sicer mogoče izjavo, ki je podana v povezavi s posredovanjem dokumentov, konkludentno razlagati kot zahtevo za upoštevanje, vendar naj bi morala biti ob tem resnična volja izjavitelja jasno ugotovljiva na podlagi načel vestnosti in poštenja ob upoštevanju običajev poslovanja. V predloženem primeru naj ne bi bilo mogoče prepoznati take volje. Na eni strani naj iz posredovanja prevozne listine in carinskega dokumenta tretje države ne bi bilo mogoče sklepati, ali je bila s tem postavljena tudi zahteva za upoštevanje enakovrednosti. Dalje naj bi bilo treba upoštevati, da gre pri postopku za dodelitev izvoznega nadomestila za množičen postopek, v katerem naj bi bilo mogoče navedbe razlagati le na podlagi obrazloženih naveznih okoliščin. Po mnenju Hauptzollamt je zato treba zavriniti stališče, da naj bi bila zahteva postavljena preventivno konkludentno zgolj na podlagi posredovanja ustreznih dokumentov.

65. Grčija meni, da okoliščina, če iz predloženih dokumentov jasno izhaja, da je dosežen cilj, ki ga zasleduje Uredba, da

izvoznik ni postavil izrecne ali formalne zahteve za upoštevanje enakovrednosti, ne more privedi do tega, da se mu v primeru, v katerem so izpolnjene predpostavke za dodelitev izvoznega nadomestila, to ne dodeli. Ne bi se smelo pozabiti, da naj izvoznik ne bi mogel poznati natančnega časa vrnitve kontrolnega izvoda T5 v carinski organ izstopa. Iz teh razlogov naj ne bi smelo biti izključeno, da bi izvoznik z namenom zavarovanja svojih interesov za primer, da se kontrolni izvid T5 ne vrne nazaj, lahko preventivno postavil zahtevo za upoštevanje enakovrednosti.

66. Komisija ponovno navaja, da se po njenem mnenju člen 47(3) Uredbe št. 3665/87 ne uporablja za neposredni izvoz proizvodov.

2. Mnenje generalne pravobranilke

67. Iz navedb strank izhaja, da ne nasprotujejo teoretični možnosti konkludentne postavitve zahteve za upoštevanje enakovrednosti drugih dokumentov. Med njimi je spor glede predpostavk, ki morajo biti izpolnjene, da lahko služba ravnanje vlagatelja zahteve obravnava kot preventivno postavljeno konkludentno zahtevo.

68. Tudi konkludentna zahteva za upoštevanje enakovrednosti drugih dokumentov je izjava volje, katere vsebino pa je treba ugotoviti prek razlage. Glede razlage izjave volje se je v okviru prava Skupnosti treba nasloniti na splošna pravna načela. Predpisi o splošnih načelih glede razlage izjave volje so v poglavju 5: Razlaga dela *Principles of European Contract Law* (temeljna načela evropskega pogodbenega prava)³⁰. Pri tem gre za delo, ki obsega skupno jedro pogodbenega prava držav članic.

69. Glede konkludentne postavitve zahteve mora biti njena vsebina ugotovljena na podlagi okoliščin njene vložitve.

70. V pravu držav članic se pri raziskovanju volje večinoma uporablja kombinacija subjektivne in objektivne metode³¹.

30 — Lando, O., Beale, H., *Principles of European Contract Law*, Parts I and II, Den Haag, 2000, str. 287 in naslednje. Ferreri, S., Chapter 5, Interpretation, in Antonioli, L., Venezian, A., *Principles of European Contract Law and Italian Law*, Den Haag, 2005, str. 251 in naslednje.

31 — O. Lando, H. Beale, na navedenem mestu, Parts I and II, str. 288, po katerem „following the majority of laws of EU Member states, the general rules on interpretation combine the subjective method, according to which pre-eminence is given to the common intention of the parties, and the objective method which takes an external view by reference to objective criteria such as reasonableness, good faith etc.“.

71. Subjektivna komponenta najprej zahteva, da je mogoče ugotoviti namen, ki ga je stranka zasledovala z izjavo volje. V tej zadevi je subjektivni element izkazan na podlagi zahteve za plačilo izvoznega nadomestila. Če izvoznik zahteva izvozno nadomestilo, ni zunaj normalnega poteka stvari, da je s to zahtevo *a maiori ad minus* postavil tudi vse vmesne zahteve, ki so potrebna za dodelitev izvoznega nadomestila. Postopek upoštevanja enakovrednosti drugih dokumentov je v postopku plačila izvoznega nadomestila vmesni postopek, s katerim se odgovori na predhodno vprašanje, ali so predloženi dokazi, ki so potrebni za izvozno nadomestilo. Brez ustreznega glavnega postopka tovrstnega vmesnega postopka upoštevanja ni mogoče začeti niti izrecno niti konkludentno. Zato se kot temeljna predpostavka za potrditev obstoja subjektivnega elementa postavitve zahteve, zahteva, naj se vodi postopek plačila izvoznega nadomestila in naj se postopek upoštevanja enakovrednosti drugih dokumentov začne med postopkom za dodelitev izvoznega nadomestila.

72. Dodatna objektivna komponenta, ki mora biti podana, v razlago pritegne običaje poslovanja, torej to, kar je običajno v poslovnem prometu oziroma kar se zdi objektivnemu opazovalcu razumno ob upoštevanju običajev poslovanja³².

73. Zahteva po vmesnem postopku izhaja iz okoliščine, da nacionalni izvozni dokument

oziroma kontrolni izvod T5 iz okoliščin, na katere stranka nima vpliva, ni prišel v upravni spis pristojne službe. Prvi objektivni element je potemtakem dejstvo, da nacionalnega izvoznega dokumenta oziroma kontrolnega izvoda T5 iz okoliščin, na katere stranka nima vpliva, ni v upravnem spisu pristojne službe.

74. Upoštevanje dvanajstmesečnega roka, v katerem je treba postaviti zahtevo za upoštevanje enakovrednosti dokumentov, je nadaljnji objektivni element, ki izhaja iz člena 47(5) Uredbe št. 3665/87. Iz tega razloga je treba konkludentno zahtevo postaviti v tem roku.

75. Pri tem je treba na eni strani za dokaz, da so proizvodi v 60 dneh po sprejetju izvozne deklaracije zapustili carinsko območje Skupnosti v nespremenjenem stanju, in na drugi strani za dokaze, da so proizvodi bili prijavljeni carinskemu uradu tretje države, šteti, da so primeri za dokaz materialnih predpostavk za zahtevo za izvozno nadomestilo.

76. Če so izpolnjene vsaj te štiri okoliščine, se zdi objektivnemu opazovalcu oziroma tretjemu ob upoštevanju običajev poslovanja razumno, da je izvoznik glede na izvozno

32 — Podobno O. Lando, H. Beale, na navedenem mestu, Parts I and II, str. 289.

- nadomestilo preventivno konkludentno zahteval upoštevanje enakovrednosti drugih dokumentom.
- nacionalnega izvoznega dokumenta ni v upravnem spisu pristojne službe zaradi okoliščin, na katere stranka nima vpliva,;
77. Iz tega razloga predlagam Sodišču, naj na drugo vprašanje odgovori, da je mogoče zahtevo za upoštevanje drugih enakovrednih dokumentov v primeru neposrednega izvoza, za katerega se člen 47(3) Uredbe št. 3665/87 ne uporablja, postaviti tudi konkludentno preventivno ob naslednjih predpostavkah:
- dokazi so bili predloženi v dvanajstmesecnem roku iz člena 47(2) Uredbe št. 3665/87 po dnevu sprejetja izvozne deklaracije;
 - predloženi dokazi dokazujejo, da so proizvodi v 60 dneh po sprejetju izvozne deklaracije v nespremenjenem stanju zapustili carinsko območje Skupnosti in da so bili prijavljeni carinskemu uradu tretje države.
- Zahteva za plačilo izvoznega nadomestila je bila postavljena v skladu s členom 47(1) Uredbe št. 3665/87;

V – Predlog

78. Na podlagi predstavljenih stališč predlagam Sodišču, naj odgovori tako:

1. Pristojna nacionalna služba lahko v primeru neposrednega izvoza, za katerega se člen 47(3) Uredbe Komisije (EGS) št. 3665/87 z dne 27. novembra 1987 o

skupnih podrobnih pravilih za uporabo sistema izvoznih nadomestil za kmetijske proizvode ne uporablja, po uradni dolžnosti začne postopek za upoštevanje enakovrednih dokumentov, če so izpolnjene vsaj naslednje predpostavke:

— nacionalnega izvoznega dokumenta ni mogoče predložiti zaradi okoliščin, na katere stranka ne more vplivati;

— dokazila je treba predložiti v dvanajstmesečnem roku iz člena 47(2) Uredbe št. 3665/87 po dnevu sprejetja izvozne deklaracije;

— predloženi dokumenti nedvomno dokazujejo, da so izpolnjene materialne predpostavke za plačilo izvoznega nadomestila. Tak nedvomen dokaz lahko pomenita predložena prevozna listina in carinski dokument tretje države.

2. Zahtevo za upoštevanje drugih enakovrednih dokumentov je v primeru neposrednega izvoza, za katerega se člen 47(3) Uredbe št. 3665/87 ne uporablja, mogoče postaviti tudi konkludentno preventivno, če so izpolnjene vsaj naslednje predpostavke:

— Zahteva za plačilo izvoznega nadomestila je bila postavljena v skladu s členom 47(1) Uredbe št. 3665/87;

- nacionalnega izvoznega dokumenta ni v upravnem spisu pristojne službe zaradi okoliščin, na katere stranka nima vpliva;

- dokazi so bili predloženi v dvanajstmesečnem roku iz člena 47(2) Uredbe št. 3665/87 po dnevu sprejetja izvozne deklaracije;

- predloženi dokazi dokazujejo, da so proizvodi v 60 dneh po sprejetju izvozne deklaracije v nespremenjenem stanju zapustili carinsko območje Skupnosti in da so bili prijavljeni carinskemu uradu tretje države. To je mogoče dokazati s predložitvijo prevozne listine in carinskega dokumenta tretje države.